

Kicsoda-micsoda

A Szépirodalmi Könyvkiadó immár évente megjelenő antológiái mindig többet adnak a szokásos antológiáknál. Tulajdonképpen ezúttal a *Ne mondj le semmiről* válogatás esetében is tizenhárom kis kötetet vehet kézbe az olvasó.

Játsszál velünk!

Természetesen tizenhárom költő közül ki ezt, ki azt fogja megkedvelni, és más-más marad meg az emlékezetében. És az is természetes, hogy a mostani kötet tizenhárom indulója közül nem fog mind megmaradni az irodalomtörténet emlékezetében. De hát sose bánkódjunk, ez az antológiák sorsa. Rendszerint azért az egy-kettőért szokták utóbb emlegetni, aki közülük valóban költőnek bizonyult. Éppen ezért ajánlásul nem a maradéktalan és állandó esztétikai élvezetet ígérem annak, aki kézbe veszi a kötetet, csupán azt az izgalmas „kicsoda-micsoda” játékot, amelyhez a megfejtést előre semmilyen képernyőn nem tudja senki megadni.

Szabálytalan kisesszék

és dokumentumok

Egyet azonban előre is biztosíthatunk: a kötet kerete e műfajban szokatlannul izgalmas olvasmány. Akik bemutatnak (tartunk egy kis névsorolvasást: **Bella István, Eörsi István,** Csorba Győző, Orkény István, Rákos Sándor, Pilinszky János, Zelk Zoltán, Gergely Ágnes, Garai Gábor, Vas István — kétszer is —, Kormos István, Lator László) legtöbbször elkerülik az ilyen alkalmakkor szokásos ájtatos nagyotmondást, kenetteljes figyelemfelhívást. Jegyzetet írnak, el-elgondolkoznak, dialógust rögtönöznek a bemutatandó versek vagy személyek ürügyén. *Felelősséget* vállalnak értük, költői *gyakorlatukat* mégsem vállalják. Rendkívül izgalmas szellemi feszültség keletkezik így: szellemes segítségnyújtás a feladott „kicsoda-micsoda” rejtvényhez.

És ebben a bemutatottak (ismét egy kis seregszemle: Banos János, Bratka László, Czilczér Olga, Hajas Tibor, Kartal Zsuzsa, Kemenczky Judit, Kiss Irén, Litauszky István, Sikó Zsuzsa, Spiró György, Szilágyi Ákos, Várady Szabolcs, Viola József) ügyesen segédkeznek. „Veszik a lapot” tapasztaltabb társaiktól. Önéletrajzuk akár kitű-

nő kis novelláknak is beillenek némelyik írónk kötetébe.

Hagyományos versek

És ezután jön a meglepetés: a szabálytalan körítés nagyon is szabályos kísérletekhez készült. Persze kérdés, hogy mit nevezünk szabályosnak. A kötet fele valóban szabályos, *hagyományosan hagyományos* technikával készült verseket tartalmaz (itt már hadd maradjon el a nevek emlegetése — az olvasó úgyis rájön, kikre gondolok), a másik fele ellenben *szabálytalanul hagyományos* versekkel telített. Mert mára nálunk a nem hagyományos verseknek is megvan a maguk hagyománya, megvannak mesterei, példaképei, és megvan a divatja is. És ezek a szabálytalan versek, ha közhelyesek, csak ötlet jellegűek, még inkább hiányérzetet hagynak bennünk, mint a „hagyományos” formában elmondott esetenkénti társadalmi meditációk, életképek vagy élettani vizsgálódások.

Haragosan és élvezettel

olvastam a verseket. Haragosan, mert költészetünk összképéről volt képzetemet alig módosították. Elvezettel, mert rengeteg ügyes ötlettel, néhol jó képpel, esetenként izgalmas életérzéssel találkoztam. De a részleteket hagyjuk, most az volt a tisztem, hogy figyelmükbe ajánljam a köteteket — és ezt legjobb lelkiismeretem szerint megtehetem, még akkor is, ha utóbb majd, mint kritikus, szigorúbban veszem is számba teljesítményüket.

És ha én ülnék

a bűvös székben?

Kit választanék? Rákérdezhetek? *Spiró György* a költői hagyományt nagy nyelvi invencióval egy költői világkép szolgálatába állító ötletes kísérleteit, *Várady Szabolcs* fanyaran lebegtetett világát, alig észrevehetően, mégis határozottan megrajzolt szélsőségeit a nosztalgiától a csalódásokig és vissza, valamint *Kiss Irén* valóban mélyről feltörő, modernül vibráló idegrendszerében is szinte archaikus alakjában megőrzött népi kép-, ritmus- és érzésvilágát választanám. De hát ki tudja, valóban ez-e a megfejtés?

Kabdebó Lóránt

(*Ne mondj le semmiről. Szépirodalmi.* 413 oldal, kötve 27 Ft.)